

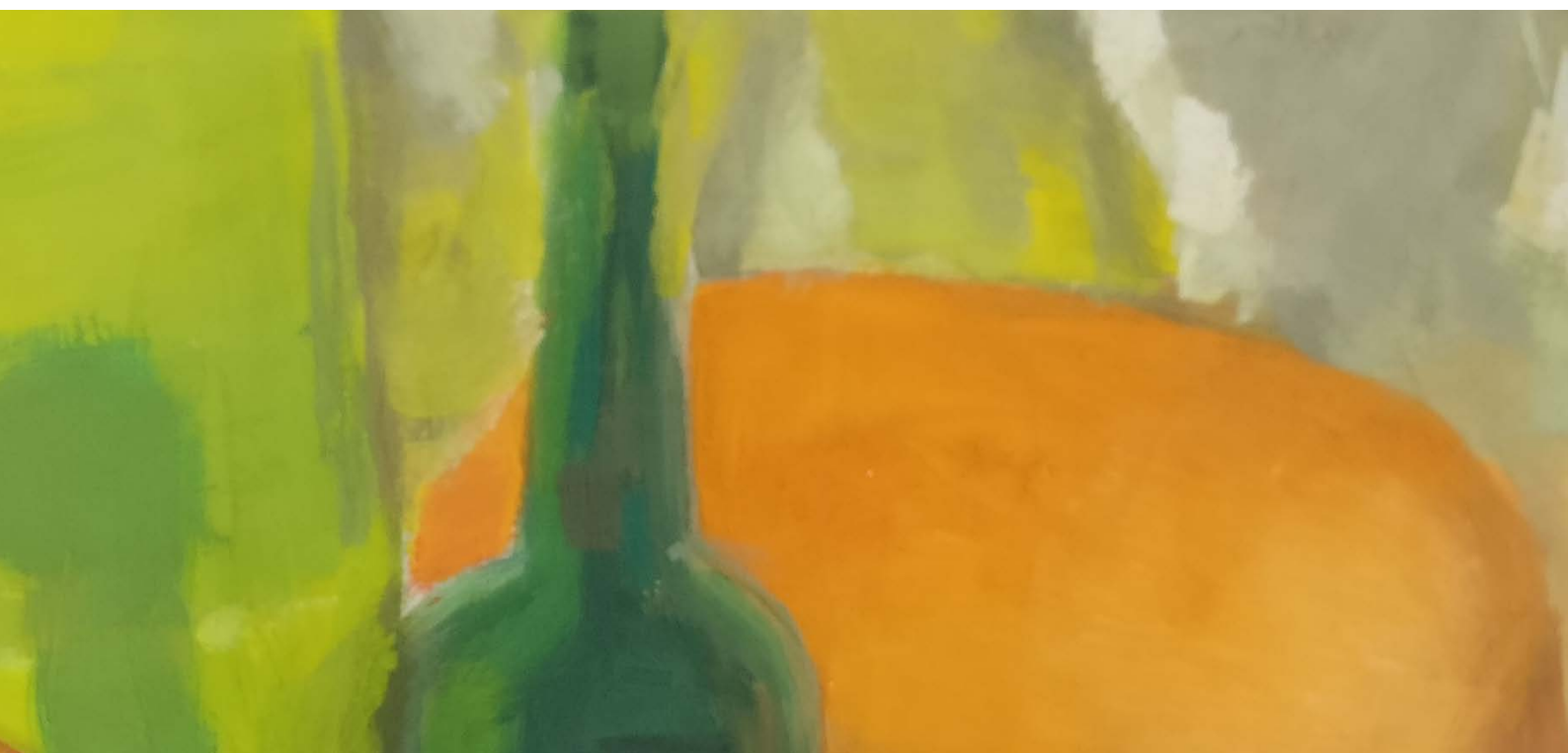
GLEZNOŠANAS MĀCĪBU UZDEVUMI

1.kursa izglītojamiem
pirmajā pusgadā.

Maira Daņilāne

PIKC RDMV zīmēšanas, gleznošanas metodiskā cikla vadītāja

2018

Mācību priekšmeta mērķis

1. Sniegt zināšanas par gleznošanas tehniskiem paņēmieniem un to pielietojumu praktiskā darbā, attīstīt un izkopt izglītojamo mākslinieciskās un tehniskās iemaņas. Prast iegūtās zināšanas un praktiskās iemaņas pielietot radošu ideju vizualizācijai citos profesionālajos mācību priekšmetos. Mācību priekšmeta uzdevumi 1. mācību gads 1. iepazīšanās ar gleznošanas materiāliem (sedzošās krāsas - guaša, tempera, akrils, otas, paletes u.c.)
2. Gleznošana ar sedzošām glezniecības tehnikām.
3. Glezniecības terminoloģijas apgušana un pielietošana praktiskajā darbā (lokālā krāsa, tonalitāte, silti - vēsās krāsu attiecības, glezniecības kompozīcijas specifika).

Mācību priekšmeta gleznošana satur Mācību satura apguves secību nosaka MP Gleznošana programma, kas ietver pēctecības principu - no vienkāršā uz sarežģīto. Tēmai atkārtoties, pieaug grūtības pakāpe, mākslas valodas daudzveidība. Mācību uzdevumi veidoti, lai panāktu izglītojamo prasmju un spēju 3 attīstīšanu - krāsu izjūtas, redzes, acumēra treniņu, glezniecības jēdzienu iegaumēšanu, attīstītu prasmi analizēt un pētīt, kā arī novērtēt savu un citu izglītojamo darba rezultātus.

1. Krāsu mācība:
 - a) krāsu nosaukumi, to jaukšana glezniecībā;
 - b) lokālā krāsa un tonālās attiecības;
 - c) apgaismojums, silti - vēsās krāsu attiecības.
2. Krāsu tehniskās īpašības un materiāli (tempera, guaša iekļājums.) Dažādu materiālu un instrumentu pielietošana.
3. Gleznojamā darba stadijas.

Metodes mācību priekšmeta apguvei

1. Diagnosticējošā metode.
2. Norādošā metode.
3. Sokrātiskā metode.
4. Eksperimentālā metode.
5. Mācību metodes ietver mērķu aktualizēšanu, izglītojamo iesaisti radošajā procesā, refleksiju - sasniegto rezultātu analizēšanu, izvērtēšanu, veidojoties atgriezeniskajai saiknei par paveikto.
6. Izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšana MP Gleznošana vērtēšana notiek 10 ballu skalā, starpvērtējums paredzēts vienu reizi mēnesī. Semestra noslēgumā izglītojamais iegūst mācību pusgada vērtējumu. MP Gleznošana galīgo (noslēguma) vērtējumu veido 4.kursa 8.semestra skates un noslēguma pārbaudes darba vērtējuma vidējā atzīme. Uzdevumu izpildes vērtēšanas kritēriji tiek izstrādāti atbilstoši izglītības programmas prasībām, t.sk., kursam, pārbaudāmajām kompetencēm.

1. Mācību uzdevums.

Tonāla (melnbalta) klusā daba

Nepieciešamie materiāli sekmīgai mācību stundas gleznošanā norisei

1. Gleznošanas molberts un augstais krāsu plauktiņš, kur novietot nepieciešamo darbam.
2. Labas kvalitātes akvareļa papīrs vai kartons ar nelielu virsmas faktūru 35cm - 45cm.
3. Zīmulis (HB - 2B).
4. Plakanās otas (14 - 22 izmērs).
5. Sedzošās krāsas uz ūdens bāzes - guašas krāsas, temperas krāsas.
6. Papīra līmlente darba nofiksēšanai pie gleznošanas galdiņa.
7. Paletes krāsu jaukšanai.
8. Nelieli plakani kociņi ar ko izņemt uz paletes krāsu, ja tiek izmantotas guaša krāsas trauciņos.
9. Kokvilnas auduma lupatiņas otu nosusināšanai.
10. 0,5 l ūdens trauks krāsu šķīdināšanai un otu skalošanai.
11. Stingrs kartons pamatnei, kur piefiksēt papīru (ja glezno uzPapīra).

Klusajā dabā tiek uzlikti ļoti atšķirīgas tonalitātes priekšmeti un drapērijas - no melnā līdz baltajam. Klusā daba ir jāuzglezno nosakot tumši gaišās attiecības vai tonalitātes visiem priekšmetiem, drapērijām, fonam. Kā piemēru izglītojamam minu, ka jāiztēlojas uzstādījums kā melnbalts foto, kurā nav redzamas priekšmetu krāsainais variants, bet ir tikai dažādu gradāciju melnie, pelēkie, baltie toņi.

1. Iekomponē un uzzīmē kluso dabu neizzīmējot detaļas, jo iesācējam gandrīz vienmēr ir vēlme izzīmēt un izkrāsot detaļas, bet uzdevums ir prast saskatīt lielās tonālās pamatattiecības.
2. Pirmo mācību darbu gleznojot, izmanto tikai melno un balto krāsu, savstarpēji jaucot šīs divas krāsas un meklējot nepieciešamos starptonus, kuri precīzi atbilst attiecīgajam priekšmetam vai plaknei, kā arī priekšmetu gaismas un ēnas tonalitātēm.
3. Svarīga ir prasme ieraudzīt visu kluso dabu kopumā, salīdzinot tumšuma pakāpes. Vieglāk ir uzjaukt un ieraudzīt vistumšāko toni, tad skatoties salīdzinoši meklē pārējās tonalitātes savstarpēji nepārtraukti salīdzinot visu kluso dabu savā starpā. Pirmkārt ir nepieciešams ieklāt lielos laukumus.
4. Uzstādījumā ir uzlikts ir melns audums, jo salīdzinot ir iespējams paskaidrot izglītojamam, ka melnās krāsas tonalitātes ir niansētas un atšķirīgas.
5. Uzstādījumā ir uzlikts balts salocīts papīrs, jo salīdzinot ir iespējams paskaidrot, ka baltās krāsas tonalitātes ir niansētas un atšķirīgas. Balto papīru ir salīdzina ar citām gaišajām tonalitātēm uzstādījumā - baltais fons, pudeles spīdums u.c.
6. Vienmēr pirmajā uzstādījumā lieku kluso dabu pret gaišu, lielu sienu, kuru izmantoju kā fonu.
7. Sapratne par tonalitāti un tonālajām attiecībām ir "atslēga", kas palīdz risināt turpmākos mācību uzdevumus.
8. Gaismas avots klusajā dabā ir sānu dienas gaisma (logs).
9. Šis pirmais mācību uzdevums, kurā izglītojamiem jārisina tikai tumši gaišās attiecības klusajā dabā ar diviem krāsu toņiem, dod plašākas iespējas pievērsties glezniecības tehnikas apguvei ar sedzošajām krāsām - krāsas biezums, otas plakņu pielietojums, krāsas triepiens.

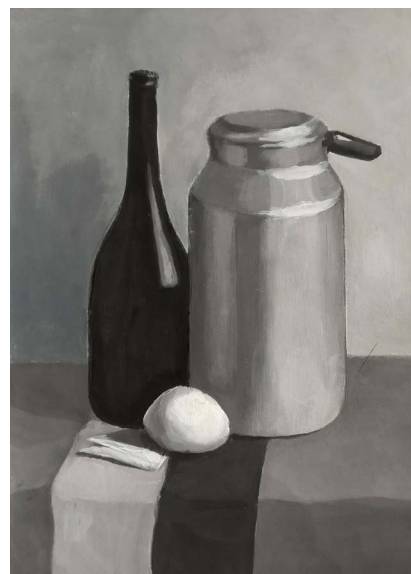
Klusā daba telpā

Klusās dabas kadrējums

**1. Mācību uzdevums -
tonāla klusā daba**

2. Mācību uzdevums.

Klusā daba - kompozīcija lapā, tonalitāte, lokālā krāsa, silti vēsās attiecības

Nepieciešamie materiāli sekmīgai mācību stundas gleznošanā norisei

1. Gleznošanas molberts un augstais krāsu plauktiņš, kur novietot nepieciešamo darbam.
2. Labas kvalitātes akvareļa papīrs vai kartons ar nelielu virsmas faktūru 35cm - 45cm.
3. Zīmulis (HB - 2B).
4. Plakanās otas (14 - 22 izmērs).
5. Sedzošās krāsas uz ūdens bāzes - guašas krāsas, temperas krāsas.
6. Papīra līmlente darba nofiksēšanai pie gleznošanas galdiņa.
7. Paleta krāsu jaukšanai.
8. Nelieli plakani kociņi ar ko izņemt uz paletes krāsu, ja tiek izmantotas guaša krāsas trauciņos.
9. Kokvilnas auduma lupatiņas otu nosusināšanai.
10. 0,5 l ūdens trauks krāsu šķīdināšanai un otu skalošanai.
11. Stingrs kartons pamatnei, kur piefiksēt papīru (ja glezno uzPapīra).

Šajā mācību uzdevumā tiek gleznots pirmajā mācību uzdevumā izveidotās klusās dabas krāsainais variants, kas apvieno tonalitāti, lokālo krāsu un tiek izkaidrot par vēsās dienas gaismas ietekmi uz priekšmetiem, fonu, drapērijām klusajā dabā.

1. Iekomponē un uzzīmē kluso dabu neizzīmējot detaļas, jo iesācējam gandrīz vienmēr ir vēlme izzīmēt un izkrāsot detaļas, bet uzdevums ir prast saskatīt lielās tonālās pamatattiecības
2. Izmantojot iepriekšējā mācību darbā apgūtās zināšanas par tonalitāti izglītojamais savtarpēji jaucot un meklējot meklē raksturīgo, jeb lokālo krāsu priekšmetiem, fonam, pamatnei.
3. Klusā daba ir uzlikta vēsā dienas gaismā (sānu apgaismojums) - tiek izskaidrotas dabas likumsakarības, ka dienas gaismā, ja nav tiešas saules iedarbība priekšmeti gaismā vienmēr ir vēsi (ietekmē debesis) un ēnas ir siltas.
4. Uztādījumā ir iekļauti - melns audums, balts papīrs, pelēka krūze.
5. Šajā gadījumā uztādījums tika veidots tā, lai izglītojamam būtu iespējams izstāstīt un parādīt, ka šīs trīs krāsas katra par sevi ir ļoti daudzveidīgas un dažādas un ir jāprot uzjaukt atiecīgo krāsas niansi bez gatavās melnās krāsa, kas ir trauciņā vai tūbiņā.
6. Jaucot melno krāsu izmanto - tumši sarkanu, tumši zilu, tumši zaļu un piemeklējot nepieciešamo lokālās krāsas niansi, kuru ja nepieciešams papildina ar citiem starptoniem, lai panāktu atbilstošu dabā redzamo lokālās krāsa niansi.
7. Jaucot pelēko krāsu neizmantojam gatavu melno krāsu no trauciņa vai tūbiņas kopā ar balto krāsu, bet līdzīgi kā ar melno krāsu, tiek meklēti un jaukti starptoni, tiek izskaidrots par pelēkās krāsas daudzveidību un niansēm dabā.
8. Baltais, salocītais papīrs, kas ir šā uztādījuma priekšplānā un baltais fons palīdz izskaidrot izglītojamajiem pa atšķirībām un dažādību baltās krāsas niansēs gan tonāli, gan arī ir iespēja salīdzināt lokālās krāsas nianšu daudzveidību.
9. Gleznojot mācību uzdevumu dienas gaismā, (ja nav tieša saules ietekme) ir iespēja izglītojamajiem izskaidrot, ka jebkuras lokālās krāsa priekšmets gaismas pusē ir vēss, arī priekšmeti, kuri ir no silto toņu skalas - (dzeltenais citroni, oranžais pipars u.c.) un visas ēnas šajā dienas gaismā vienmēr ir siltas.

Divi pirmie mācību uzdevumi ir pamats tālākajam darbam gleznošanas nodarbībās. Izpratne par tonalitāti, tonālajām attiecībām, lokālo krāsu un silti vēsajām attiecībām gaismas ietekmē ir pirmās pamatlīnijas, lai turpinātu izglītojamo tālāku iepazīstināšanu ar gleznošanas likumībām un iespējām:

1. pirmais mācību uzdevums - melnbalts, vai tonāls risinājums;
2. otrais mācību uzdevums - lokālās krāsas, tonalitātes un silti vēsās attiecību uzdevums.

Mācību procesa laikā iespējams izglītojamiem izskaidrot un kopīgi aktualizēt pašus svarīgākos glezniecības pamatprincipus analizējot sasniegtos rezultātus, apkopojot iegūtās teorētiskās un praktiskās iemaņas.

Dienas apgaismojums - vēsa gaisma

2. Mācību uzdevums - lokālā krāsu tonalitāte, silta, vēsa attiecība.

3. Mācību uzdevums.

Frontāla klusā daba ar vienotu kopēnu 5 - 6 priekšmeti - kompozīcija lapā, tonalitāte, lokālā krāsa - dekoratīvs uzdevums

(daba izpildes laiks 4 mācību stundas)

Nepieciešamie materiāli sekmīgai mācību stundas gleznošanā norisei

1. Gleznošanas molberts un augstais krāsu plauktiņš, kur novietot nepieciešamo darbam.
2. Labas kvalitātes akvareļa papīrs vai kartons ar nelielu virsmas faktūru 35cm - 45cm.
3. Zīmulis (HB - 2B).
4. Plakanās otas (14 - 22 izmērs).
5. Sedzošās krāsas uz ūdens bāzes - guašas krāsas, temperas krāsas.
6. Papīra līmlente darba nofiksēšanai pie gleznošanas galdiņa.
7. Paleta krāsu jaukšanai.
8. Nelieli plakani kociņi ar ko izņemt uz paletes krāsu, ja tiek izmantotas guaša krāsas trauciņos.
9. Kokvilnas auduma lupatiņas otu nosusināšanai.
10. 0,5 l ūdens trauks krāsu šķīdināšanai un otu skalošanai.
11. Stingrs kartons pamatnei, kur piefiksēt papīru (ja glezno uzPapīra).

1. Mācību uzdevums ir veidots tā, lai izglītojamo pamudinātu skatīties uz visu priekšmetu grupu, kas ir klusajā dabā kopumā.
2. Lai koncentrētu izglītojamo uzmanību ēnas grupas apvienošanai, kluso dabu iekomponē lapā frontāli.
3. Klusās dabas priekšmetus pamatnes drapērijas un fonu vēlams uzlikt spilgtos, gaišākos krāsu toņos, lai izvēlētais ēnas koptonis būtu darbā skaidri uztverams.
4. Ēnas grupa ir stilistiski novienkāršota un apvienota (pašēna, krītošā ēna). Ēnas koptonis tiek izvēlēts tumšs (var būt melns).
5. Sasaistītā, vienotā ēna dod iespēju saprast kopsakarību starp visiem priekšmetiem, kuri ir klusajā dabā.
6. Klusās dabas priekšmetu gaismās tiek meklēta precīza priekšmetu lokālā krāsa.

3. Mācību uzdevums - vienota kopēna (lokālā krāsu tonalitāte).

4. Mācību uzdevums.

Frontāla klusā daba plaknē 4 - 6 priekšmeti - lokālā krāsa, tonalitāte, kompozīcija lapā (daba izpildes laiks 4 mācību stundas)

Nepieciešamie materiāli sekmīgai mācību stundas gleznošanā norisei

1. Gleznošanas molberts un augstais krāsu plauktiņš, kur novietot nepieciešamo darbam.
2. Labas kvalitātes akvareļa papīrs vai kartons ar nelielu virsmas faktūru 35cm - 45cm.
3. Zīmulis (HB - 2B).
4. Plakanās otas (14 - 22 izmērs).
5. Sedzošās krāsas uz ūdens bāzes - guašas krāsas, temperas krāsas.
6. Papīra līmlente darba nofiksēšanai pie gleznošanas galdiņa.
7. Paletes krāsu jaukšanai.
8. Nelieli plakani kociņi ar ko izņemt uz paletes krāsu, ja tiek izmantotas guaša krāsas trauciņos.
9. Kokvilnas auduma lupatiņas otu nosusināšanai.
10. 0,5 l ūdens trauks krāsu šķīdināšanai un otu skalošanai.
11. Stingrs kartons pamatnei, kur piefiksēt papīru (ja glezno uzPapīra).

Mācību uzdevums ir veidots tā, lai izglītojamie nostiprinātu zināšanas un prasmes saprast, kas ir:

1. lokālā krāsa (priekšmeta pamattonis);
2. tonalitāte (priekšmeta tumšuma pakāpe);
3. izveidot klusās dabas priekšmetu, fona, drapēriju pamattoni plaknē;
4. iekomponēt priekšmetus lapā.

4. Mācību uzdevums - kompozīcija plaknē (tonalitāte, lokālā krāsa).

5. Mācību uzdevums.

Telpiska klusā daba 4 - 5. priekšmeti siltā, mākslīgajā apgaismojumā

Nepieciešamie materiāli sekmīgai mācību stundas gleznošanā norisei

1. Gleznošanas molberts un augstais krāsu plauktiņš, kur novietot nepieciešamo darbam.
2. Labas kvalitātes akvareļa papīrs vai kartons ar nelielu virsmas faktūru 35cm - 45cm.
3. Zīmulis (HB - 2B).
4. Plakanās otas (14 - 22 izmērs).
5. Sedzošās krāsas uz ūdens bāzes - guašas krāsas, temperas krāsas.
6. Papīra līmlente darba nofiksēšanai pie gleznošanas galdiņa.
7. Paleta krāsu jaukšanai.
8. Nelieli plakani kociņi ar ko izņemt uz paletes krāsu, ja tiek izmantotas guaša krāsas trauciņos.
9. Kokvilnas auduma lupatiņas otu nosusināšanai.
10. 0,5 l ūdens trauks krāsu šķīdināšanai un otu skalošanai.
11. Stingrs kartons pamatnei, kur piefiksēt papīru (ja glezno uzPapīra).

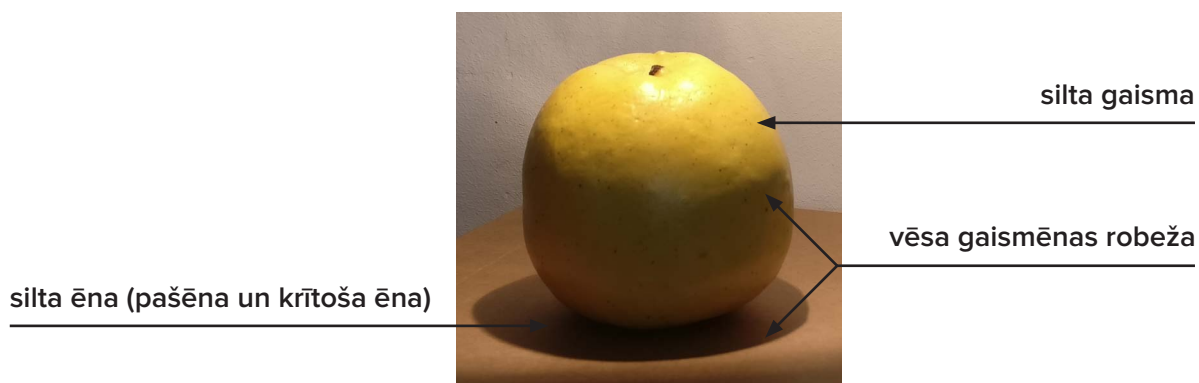
Mācību uzdevumā izglītojamie glezno kluso dabu, kurā tiek pielietotas zināšanas, kas ir apgūtas iepriekšējos mācību darbos:

1. prasmi iekomponēt kluso dabu lapā;
2. analizēt priekšmetu tonālās attiecības;
3. meklēt un uzjaukt priekšmetu lokālo krāsu;
4. skatīties uz priekšmetu grupu kopumā;
5. šajā mācību uzdevumā tiek apgūtas silti vēso attiecību likumsakarības mākslīgajā, siltajā gaismā - (apgaismojums no sāniem):
 - a) siltā gaismā priekšmetu gaismas ir siltas;
 - b) siltā gaismā priekšmetu ēnas ir siltas;
 - c) siltā gaismā vēsas ir priekšmetu gaismēnas robežas.

Kluso dabu izglītojamie veido telpiski - plānu attiecības:

1. priekšplāns - tiek akcentēti klusās dabas priekšmeti;
2. otrais, trešais plāns - tiek samīkstināti priekšmetu tonālie kontrasti, lai veidotu telpiskuma sajūtu darbā;
3. lokālā krāsa tonāli mainās niansēs - priekšmetos, fonā, drapērijās, atkarībā no apgaismojuma un nepieciešamības veidot telpisku sajūtu klusajā dabā.

Mākslīgais apgaismojums - silta gaisma

5. Mācību uzdevums - telpiska klusā daba (tonalitāte, lokālā krāsa, silti vēsā attiecība).

Šie pirmie pieci mācību uzdevumi
apkopo nepieciešamās
pamatzināšanas, lai izglītojamie sekmīgi
varētu turpināt risināt gleznošanas
stundās tālākos mācību darbus.

